

“E” kodlu gıdaları yemek haram mıdır?

Uşak'tan Betül Hanım: “Bazı gıda maddelerinde ‘E’ kod numaralı rakamlar var. Bu neyi ifade ediyor? ‘E’ kodlu gıdaları yemek haram mıdır?”

GIDALARIN HELÂLLİĞİNE DİKKAT EDİLMELİDİR

Piyasaya sürülen hemen her gıda maddesinde çeşitli katkı maddeleri vardır. Bu kimi zaman raf ömrünü uzatmak, bozulmasını önlemek gibi zorunlu sebeplerle oluyor; kimi zaman da lezzet vermek, erken olgunlaştırmak, renklendirmek, bağımlılık yapmak gibi sathî sebeplerle oluyor. Bu katkı maddeleri içinde yan etkisi olanlar veya sağlığa zararlı olanlar olduğu gibi, haram olanlar da bulunabilmektedir.

Bununla beraber her katkı maddesini sağlığa zararlı veya yan etkili ya da haram kabul etmek de mümkün değildir. Yani bunların yararlı olanı ve helâl olanı da vardır şüphesiz.

Öncelikle şunu ifade edelim ki, gıdalardaki helâllik hassasiyetimizi yitirmemeliyiz. Bu esasen dünyamız için değil, ahiretimiz için önemlidir. Gıda katkılarındaki dünyevî zararlar yüz senelik bir hayatımızı mahveder. Fakat uhrevî zararlar -Allah muhafaza- yüz milyonlar sene ahiretimizi mahvederse, işte bu gerçek kaybımız olur.

Üreticiler gıdalarının temiz ve helâl ürünlerden olmasından sorumludurlar. Yönetenler tedbir almakla ve denetlemekle, uzmanlar uyarmakla, denetleyiciler düzgün denetlemekle, sorgulayıcılar suçlamadan, ama hakkın hatırını âli tutarak sorgulamakla, tüketiciler de helâl ürünler tercih etmekle derece derece sorumludurlar.

MÜBALÂĞADAN KAÇINMALI

Fakat helâl haram araştırması yapıyorum diye işi mübalâğaya veya aşırı vesveseye vardırmaq da doğru değildir. Bu insanı su-i zanna sürükler ve hayatı çekilmez kılar.

Doğru yaklaşım şöyle olabilir:

1- Gıda maddesi alırken, helâle harama dikkat eden firmaların mamulünü almaya

özen göstermelidir. Dinî duyarlılığı bilinen firmaların ürünlerini tercih etmek isabetli olur ve bu bizim için yeterlidir.

2- Beyanlarında dürüst olmadığı bilinen firmaların ürünlerini almaktan kaçınmalıdır.

3- Domuz eti ve yağı gibi haram katkı maddesi kullandığı kesin olarak bilinen firmaların ürünlerini almamalıdır.

4- Elde delil yok ise, söylentilere kapılıp firmaları itham etmekten de kaçınmalıdır. Su-i zan haramdır. Bu durumda Peygamberimizin (asm) tavsiyesi: “Bismillah de ve ye”¹ olmuştur.

“E” KODU NE DEMEKTİR?

Avrupa Birliği ülkeleri gıdalara konulan katkı maddeleri furyasına bir disiplin getirmek için kodlama sistemi geliştirmiş ve onay verdiği katkı maddelerini “E” koduyla belirlemiştir. Avustralya ve Yeni Zelanda ise onayladığı katkı maddelerini A harfiyle kodlamıştır.

Bu bakımdan aslında E veya hatta A kodu bir güven işaretidir. Katkı maddelerindeki E kodu Avrupa’da, A kodu Avustralya ve Yeni Zelanda’da bu maddeye sağlık açısından izin verildiğini gösterir.

Ama E veya A kodu ilgili katkı maddesinin helâl olup olmadığını göstermez şüphesiz. Çünkü bu sistemi geliştiren ülkelerin böyle bir kaygısı yoktur.

Sağlık kaygısından başka, helâllik ve haramlık hassasiyetine sahip İslâm ülkelerinde ise, henüz helâllik onayını ifade eden bir kodlama işleminin yapılmamış olması elbette üzücüdür. Duâ edelim; inşallah bir gün olur. Son yıllarda gıdalara helallik belgesi verilmeye başlanması sevindirici bir gelişmedir. Fakat yeterli değildir. Müslüman bir ülkede helâllik belgesi bütün gıda sektörü için zorunlu olmalıdır.

BÜTÜN “E” KODLU KATKILAR HARAM MIDIR?

Diğer yandan E kodu verilmiş bütün katkı maddeleri haram değildir şüphesiz. Bunun için ilgili ürünün ve katkı maddesinin muhtevasına bakmak lâzım. Muhtevası domuz eti, yağı, kemiği, kanı, iliği, kılı, jelatini, derisi gibi bir domuz ürünü barındıran veya alkol gibi haram maddeler ihtiva eden katkı maddeleri ile üretilmiş gıda ürününün haram olduğunda şüphe yoktur. Ama helâl ürünlerden elde edilen katkı maddeleri helâldir.

Ülkemizde gıda sektöründe çoğu zaman katkı maddelerinin açılımının yazıldığına da

şahit olmaktadır. Hatta bir çok firma, “domuz yağı veya domuzun hiçbir ürünü ihtiva etmez” gibi açık beyanlarda da bulunmaktadır. Bu aslında daha iyidir. Çünkü aılımindan veya bu açık beyandan, ilgili gıda maddesinin haram muhtevalı bir ürün olup olmadığı daha rahat anlaşılır. E kodu ve önündeki rakamın manasını bilmeyiz. Ama anlayacağımız dilden açık beyanları daha rahat anlarız.

Aksine bir delil olmadıkça, bu beyanlara güvenmek gerekir.

Dipnot:

1- Buhârî, Tevhîd, 13.